

Bilag 1a

Aftale om besparelser i Budget 2023-2026

Udgangspunkt

I budgetforliget for 2023 er der tilført betydelige midler især til de store velfærdsområder, og derfor forudsat en proces, hvor der skal findes besparelser svarende til 1,4 % af de samlede decentraliserede rammer på den borgernære velfærd – dvs. de decentraliserede rammer i MSO, MBU og MSB – og 1,8 % på de decentraliserede rammer i Teknik og Miljø, Kultur og Borgerservice og Borgmesterens Afdeling. En mindre del af besparelsen er fordelt efter nøglen for administrative besparelser, så de præcise procenter afviger en smule herfra.

Udarbejdede spareforslag

Alle afdelinger har på baggrund heraf udarbejdet konkrete forslag til besparelser, som netop udmønter sparekravet. Herudover har Sociale Forhold og Beskæftigelse udarbejdet forslag til finansiering af merudgifter i Udviklings- og omstillingsplanen og Beskæftigelse og Kultur og Borgerservice har udarbejdet forslag, der finansierer fællesbidraget for 2023 mens Børn og Unge og Sundhed og Omsorg har udarbejdet forslag, der finansierer fællesbidraget for 2023 og 2024.

Høring af spareforslag og tilpasning af kataloget

Forslagene har været i høring i perioden fra 27. oktober til 24. november, og der er afgivet i alt 3.868 unikke høringssvar. Forligsparterne har herefter været samlet for at drøfte på hvilke områder, der skulle ske justeringer i spareforslagene på baggrund af de indkomne høringssvar. Drøftelserne er sket på baggrund af oplæg for de ansvarlige rådmænd.

Forligsparterne anerkender det store engagement, der har været lagt i udarbejdelsen af de mange høringssvar, og høringssvarene har i flere tilfælde givet anledning til ændringer af de oprindeligt fremlagte forslag. I nogle tilfælde er besparelser fjernet eller reduceret, og der er indarbejdet alternative besparelser. I andre tilfælde er der ikke ændret på beløbene, men der er sket tekstmæssige præciseringer eller justeringer, der imødekommer nogle af de rejste bekymringer.

Forligsparterne er enige om, at erfaringerne fra dette års budgetproces drøftes i forbindelse med budgetprocedureindstillingen for budget 2024.

Revideret sparekatalog

Bilag 1 til indstillingen er de endelige og justerede spareforslag, som forligsparterne er enige om.

Der er med udgangspunkt i høringssvarene, og den dialog, der har været herom indarbejdet en række tekstmæssige justeringer og præciseringer, men der er også mange af spareforslagene, hvor der ikke er sket ændringer.

Ændringer af mere substantiel karakter – herunder alle bevillingsændringer fremgår her:

Teknik og Miljø - Kollektiv Trafik

- Af besparelsen ved Forslag 2 "Nedlæggelse af linje 22" disponeres 1 mio. kr. årligt til ekstra udgifter til FlexTrafik. Herved vil det i nogle tilfælde være muligt at tilbyde FlexTrafik til borgere, der ellers kunne benytte sig af linje 22. Det øgede beløb til FlexTrafik er dog ikke direkte øremærket

hertil, men indgår i den generelle prioritering af midlerne til FlexTrafik.

- Af besparelsen ved Forslag 1 "Fjernelse af billetautomater i busser" afsættes op til 2 mio. kr. i 2023 til en ekstra indsats i forhold til at få ikke digitaliserede borgere over på rejsekort med tank op-aftale. Teknik og Miljø vil desuden tage en dialog med Midttrafik om bl.a. mulighederne for at sælge engangsbilletter fra diverse salgssteder i byen.
- I forbindelse med forslaget om reduceret gadebelysning ønsker forligsparterne, at der tages hensyn til den oplevede tryghed.

Sundhed og Omsorg

- Besparelsen i forslag 1.1 "Klippekort på plejehjem" fastholdes, men der afsættes en pulje til fortsatte aktiviteter på plejehjemmene. Derudover igangsættes et arbejde med styrkelse af aktivitetsudvalgene, indsatsen fra civilsamfundet, flere unge i fritidsjob og måltidsværter. Puljen finansieres af disponible midler i Sundheds og Omsorgs budget. Når konsekvenserne af sundhedsreformen er kendte, og såfremt der stadig er ledige midler afsat til akutpladser, anvendes de til aktiviteter på plejehjemmene.
- Flere oplevelser på plejehjemmene og styrkelse af aktivitetsudvalgene. Der har i høringsperioden været fokus på vigtigheden af gode oplevelser for beboerne på plejehjemmene. Der er derfor enige om at målrette flere eksisterende midler mod oplevelser på plejehjemmene. Det foreslås, at der i 2023 og 2024 er særligt fokus på aktiviteter og oplevelser på plejehjemmene. Det vil ske ved tilførsel af midlertidige midler, og ved at udmøntningen af eksisterende ressourcer i Civilsamfund og Samskabelse i højere grad målrettes plejehjemmene. Først og fremmest afsættes der 0,5 mio. kr. i 2023 og 2024 til en aktivitets- og oplevelsespulje. Midlerne anvendes til at støtte de nye aktivitetsråd på plejehjemmene. Pengene administreres af plejehjemschefen og tildeles efter ansøgninger fra aktivitetsråd – evt. i samarbejde med forstander og personale. De nyoprettede aktivitetsråd får 6.000-10.000 kr. afhængig af plejehjemmets størrelse. Med tilførslen af de eksisterende midler vil hvert råd i gennemsnit få udmøntet yderligere 10.000 kr. i 2023 og 2024. Forligsparterne lægger vægt på en ubureaukratisk proces.

Derudover foreslås det, at forskellige puljer under Civilsamfund og Samskabelse i højere grad målrettes mod at styrke oplevelser på plejehjemmene gennem puljeansøgninger til fx §18 puljen, men også andre puljemidler (det kan fx være Genlydspuljen, KlimaPUF puljen mv.). Der sættes fokus på ansøgninger, der retter sig mod forskellige aktiviteter, der skaber oplevelser på plejehjemmene. Eksempler kan være Samværd, Cykelpiloter, Vindueskoncerter, Røde Kors' besøgsvenner, Folkekirken, internationale frivillige gennem ICYE mv.

Endelig ved at sikre, at de eksisterende samarbejdsaftaler med forskellige aktører og interessenter har et aftryk over mod plejehjemmene således, at der kommer flere aktiviteter på plejehjemmene. Eksempler kan være samrådet for amatørkulturen, Symfoniorkesteret og Musikskolen. Derudover at det også medtages i dialogen med nye og øvrige kulturaktører, så det kontinuerligt afsøges hvorvidt fx Tivoli Friheden, musikkonservatoriet, Aarhus Teater, udstillinger mv. kan tilbyde aktiviteter på byens plejehjem ved at rykke eksisterende aktiviteter ud på plejehjemmene.

- Besparelsen i forslag 1.2 "Oplevelsesmedarbejdere" fastholdes, men puljen nævnt ovenfor kan også bruges til at understøtte fortsatte aktiviteter.

- Besparelsen i forslag 2.1 "Besøgskontinuitet" fastholdes, men forligsparterne understreger, at forslaget kun indebærer en ret beskedet stigning fra 6,0 til 6,2 medarbejdere om måneden, og anmoder MSO om at søge at fastholde besøgskontinuiteten gennem bedre ruteplanlægning, fokus på vagtplanlægning og øvrige data. Der rapporteres herom i Sundheds- og Omsorgsudvalget.
- Prøvehandling med selvstyrende teams.
Brugertilfredsheden med hjemmeplejen har været stigende det seneste år og mere end 4 ud af 5 er tilfredse med den hjælp og støtte de modtager fra hjemmeplejen. Forligsparterne er enige om, at der fortsat er behov for udvikling af hjemmeplejen.
I Pleje og Rehabilitering (hjemmeplejen) i MSO er der med organisationsændringen etableret tværfaglige teams i hjemmeplejen, hvor SOSU-medarbejder, udførende terapeuter, sygeplejersker arbejder tæt sammen omkring borgerne. I hjemmeplejen arbejdes der desuden med såkaldte kontakteams, hvor en del af teamet har fokus på borgerne i en mindre del af plejedistriktet. Målet er et øget fokus på borgernes ønsker og ressourcer med et stærkt tværfagligt perspektiv. Desuden en styrket indsats på rehabilitering og genoptræning.
Forligspartierne ønsker at gå skridtet videre og støtter afprøvningen af egentlige selvstyrende teams i ét hjemmeplejeteams i Sundhed og Omsorg - med inspiration fra den hollandske Buurtzorg model. Der afsættes 0,5 mio. kr. i 2023 og 0,5 mio. kr. i 2024 til afprøvningen. Etableringen af selvstyrende teams skal medvirke til at øge brugertilfredsheden med særligt fokus på at øge besøgskontinuiteten og fokus på borgernes situation, ønsker og ressourcer, så hverdagen opleves mere tryk og stabil. Samtidig skal afprøvningen medvirke til at øge arbejdsglæden og mindske sygefraværet blandt medarbejderne ved at øge graden af selvstyring og indflydelse på den daglige planlægning af opgaveløsningen. Derfor vil afprøvningen søge at integrere medarbejderne og borgerkonsulenterne, så medarbejderne i højere grad selv kan foretage ændringer i ydelserne ved de enkelte borgere og dermed i blive mere selvvisiterende.
Hvis prøvehandlingen viser gode resultater ønsker forligsparterne senere at drøfte en opskalering
- Forslagene vedr. styrket besøgskontinuitet med selvstyrende teams og forslaget om oplevelser på plejehjemmene og styrkelse af aktivitetsudvalgene finansieres ved anvendelse af kompensation for ændret betaling af servicepakker på akut pladser. Med finansloven for 2019 blev regeringen og Dansk Folkeparti enige om, at der ikke længere kan opkræves betaling for såkaldte servicepakker (kost, vask af tøj, leje og vask af linned mv) på kommunale akutpladser. Kommunerne blev efterfølgende kompenseret for de manglende indtægter. Aarhus Kommune har forholdsvis få akutpladser og kompensationen var dermed større end de mistede indtægter fra servicepakkerne. Der er derfor stadig ledige midler på Sundhed og Omsorgs budget, der ikke udmøntet til formålet eller andre aktiviteter. Midlerne har været holdt tilbage med henblik på afdækning af etablering evt. yderligere akutpladser. Hvis det bliver relevant med etablering af yderligere akutpladser, vil midlerne til yderligere pladser skulle findes på anden vis.
- Besparelsen på uddannelseskonsulenter i forslag 5.1 bortfalder, idet konsulenterne udfører en væsentlig rolle i uddannelsesindsatsen, rekruttering og fastholdelse. I stedet hæves de administrative besparelser med tilsvarende beløb.

Sociale Forhold og Beskæftigelse

- Besparelsen i forslag 7; "Øget fokus på indsatsen til udsatte og hjemløse familier" fastholdes, men forslaget ændres således at kapaciteten på Ellengården bevares, men hvor der skal arbejdes tæt sammen mellem Aarhus Kommune og Ellengården med henblik på at hjemtage borgere fra

eksterne krisecentre. Det nye forslag kræver, at Ellengården aktivt bidrager til, at familierne kommer hurtigere tilbage til en normal hverdag i egen bolig.

- Besparelsen på væresteder og dagsaktiviteter i forslag 9; "Justering af kapacitet på væresteder og dagsaktiviteter" reduceres med 0,5 mio. kr. I realiseringen af forslaget vil der fortsat være fokus på at tilpasse kapaciteten på området samt sikre, at aktiviteter understøtter Housing First-tilgangen, herunder udviklingen af nye typer af meningsfulde fællesskaber, eksempelvis arbejdspladsfællesskaber. Der anvises 0,5 mio. kr. som rammebesparelse.
- Besparelsen i forslag 16; "Reduktion af aftaler med oplysningsforbund" fastholdes, men forslaget justeres, så Det Kreative Værksted og Musik- og Medieværkstedet ikke berøres af besparelser. I stedet opsiges aftalen med FO-Aarhus om kompenserende specialundervisning for voksne. Målgruppens behov vil fortsat løbende blive vurderet af forvaltningen. Derudover fjernes besparelsen hos Blindes Oplysningsforbund, og reduktionen hos FOF Aarhus reduceres fra 50% til 38%.
- Besparelsen i forslag 17; "Eftersyn af samarbejdsaftaler og dagsaktiviteter" reduceres, så besparelsen på tilskuddet til Hjerneskadeforeningen reduceres fra 300.000 kr. til 110.000 kr. Besparelsen finansieres gennem bedre udnyttelse af lokaler i Sociallægeinstitutionen. Besparelsen på Mødestedet reduceres til 0,2 mio. kr. Tilbuddet vil fremadrettet organisatorisk tilknyttes Åben Fleksibel Rådgivning, således at der sker en tættere kobling mellem de to tilbud for at sikre robusthed og arbejdsmiljø. Der indarbejdes en rammereduktion i Job, Udsatte og Socialpsykiatri" på 594.000 kr., hvor rådmanden for MSB bedes om at have et særligt fokus på integrationsprojekter i udmøntningen af besparelsen.

Børn og Unge

- Besparelsen i Forslag 14. Tilpasning af sygehusundervisningen som følge af faldende aktivitetsniveau reduceres, således at der tages højde for, at en del af besparelsen tilfalder andre kommuner via en lavere takst som betaling for sygehusundervisning. Det betyder, at besparelsen bliver reduceret med 468.000 kr. årligt til 155.000 kr. årligt.
- I Forslag 29; "Lukning af fem pædagogisk ledede legepladser" præciseres titlen til "Omdannelse af fem pædagogisk ledede legepladser til ubemandede legepladser", da legepladser vil fortsætte med at eksistere. Det undersøges om det er muligt at fastholde dyrehold ved inddragelse af civilsamfundet. Afsnittet om, at de pædagogisk ledede legepladser kun er bemandede uden for almindelig skoletid slettes. Ændringen har ikke økonomiske konsekvenser.
- Forslag 43. Lukning af Natursamarbejdet ændres. For at imødekomme en fortsat mulighed for borgeres adgang til Natursamarbejdets arealer og dyrehold drives stedet videre under Teknik og Miljø med inddragelse af civilsamfundet og det lokale erhvervsliv. Civilsamfund og frivillige vil kunne bidrage til den løbende drift af Natursamarbejdet, herunder pasning af dyreholdet alle årets dage, så byens borgere fortsat vil kunne besøge stedet både i hverdage, weekender og ferier. Det vil endvidere give mulighed for fortsat et tæt samarbejde mellem Teknik og Miljø og Børn og Unge omkring styrket formidling af klima og bæredygtighed, samskabelse og beskæftigelse - også for dagtilbud og skoler. Der overføres 200.000 kr. årligt fra Børn og Unge til Teknik og Miljø til drift af dyrehold og til inddragelse af civilsamfundet, og det fortsatte samarbejde med Børn og Unge

omkring aktiviteter og naturformidling. Besparelsen på Natursamarbejdet vil således blive reduceret med 200.000 kr., og der vil kunne opnås en besparelse på 800.000 kr.

Forslag 3. Bygningskapacitetstilpasning på dagtilbudsområdet ændres, således at naturbørnehaven Nørrestenbro fortsætter. Dagtilbuddet skal undersøge mulighederne for, om det er muligt, at andre børn fra dagtilbuddet vil kunne få glæde af skovtilbuddet. Besparelsen på forslaget reduceres herved med 675.000 kr. årligt. Der findes en besparelse 675.000 kr. årligt ved opsigelse af lejemålet for Giberhytten samt ved afvikling af lejemål for dagtilbudsafdelinger i midtbyen, som det forventes, at en kommende analyse af forholdene i midtbyen vil pege på. Afvikling af lejemål betyder, at der er børn, som skal flyttes til andre dagtilbudsafdelinger

- Forslag 4. Reduceret åbningstid i dagtilbud. Spareforslaget ændres således, at det ikke er en lokal beslutning i dagtilbudsbestyrelser, hvornår åbningstiden skal reduceres. Forligsparterne er i stedet enige om, at dagtilbuddenes åbningstid skal reduceres med en halv time om mandagen, hvor dagtilbuddene vil lukke kl. 16.30 i stedet for kl. 17.00. Ændringen har ingen betydning for størrelsen af besparelsen.
- Forslag 5. Reduktion i deltidspasning i dagtilbud. Forligsparterne er opmærksomme på, at forslaget om at ændre deltidspasning fra 30 timer til 25 timer om ugen medfører flere administrative opgaver især i dagtilbuddene og i forvaltningen, fordi forældre på barsel fortsat har ret til deltidspasning på 30 timer, selvom deltidspasning nedsættes til 25 timer. Forligsparterne ønsker i udmøntningen af spareforslaget, at der bliver lagt vægt på at finde så ubureaukratiske løsninger som muligt. Ændringen har ingen betydning for størrelsen af besparelsen. Som følge af, at den endelige byrådsvedtagelse af besparelserne rykkes til 1. februar 2023, kan forslaget først træde i kraft fra 1. maj mod forudsat 1. april 2023, idet forældrene skal have et rimeligt varsel. Dette reducerer provenuet ved besparelsen i 2023 med 0,5 mio. kr.
- Forslag 15. Optimering af kørselsområdet: Der er behov for at undersøge, hvilke løsningsforslag der kan bringes i spil for at håndtere udfordringerne på kørselsområdet. Forligsparterne bakker op om dette arbejde. Forligsparterne noterer sig i den forbindelse intentionen i projektet om, at de elever, der har behov for et specialiseret kørselstilbud, også fremadrettet vil få et specialiseret kørselstilbud, og at projektets fokus er på livsmestring og den ressourcestærke del af kørselsmålgruppen.
- Stærkere Læringsfællesskaber løber frem til udgangen af 2023. Med henblik på at skabe de bedste muligheder for at forankre indsatsens værdier og et godt afsæt for de Brede Børnefællesskaber omlægges indsatsen i Stærkere Læringsfællesskaber i den sidste periode, så der er mere fokus på den lokale forankring og mindre fokus på fælles læringsdage. Besparelsen herved er 200.000 kr. i 2023. Dertil kommer, at der vil blive frigivet tid hos dagtilbud, skoler, UngiAarhus og fællesfunktionerne.
- Forslag 20. Ophør af tilskud til konkrete events mv. Ahl Fonden afholder to koloniophold, som ligger uden for skolernes sommerferie. Forligsparterne ønsker, at børnene ikke går glip af undervisning, og tilskuddet til disse koloniophold fjernes. Tilskuddet til Ahl Fonden nedsættes derfor fra 650.000 kr. til 500.000 kr. For fortsat at kunne imødegå så mange børns behov for ferieophold som muligt, kan Ahl Fonden eventuelt overveje om koloniopholdene skal have en kortere varighed end de nuværende 12 dage. Besparelsen ved forslaget reduceres fra 650.000 kr. årligt til 150.000 kr. årligt fra 2024.

- Forslag 21. Ophør af tilskud til konkrete samarbejder med blandt andet kulturinstitutioner. Besparelsen reduceres med 900.000 kr. til 2.153.000 kr. årligt idet der afsættes 900,000 til indgåelse af nye eller genforhandling af eksisterende aftaler. Profilen drøftes i børn og unge- og kulturudvalget.
- Forslag 34: Ændret klassekvotient på Langagerskolen 8.-10. klassetrin. Spareforslaget indebærer, at klassekvotienten i tre fjerdedele af specialklasserne i 8.-10 klasse hæves med en elev. Spareforslaget ændres, således at det er i halvdelen af specialklasserne på 8.-10. klassetrin, at klassekvotienten forhøjes med en ekstra elev. Besparelsen reduceres fra 1,3 mio. kr. til 1 mio. kr. årligt fra 2024. I 2023 reduceres besparelsen fra 0,55 mio. kr. til 0,41 mio. kr.
- Forslag 37. Reduktion af Tværfaglig Enhed. I stedet for en reduktion af Tværfaglig Enhed lukkes Tværfaglig Enhed fra 1. juli 2023. Besparelsen herved er 2,1 mio. kr. i 2023 og herefter 4,2 mio. kr. årligt. Besparelsen er fuldt indfaset 2,4 mio. kr. større årligt end ved en reduktion af Tværfaglig Enhed. Lukning af Tværfaglig Enhed sendes i høring i det lokale MED-udvalg for Tværfaglig Enhed og HMU i Børn og Unge, således at eventuelle høringssvar kan indgå i byrådsbehandlingen den 18. januar 2023.
- Forslag 26: De beskrevne udkast til modeller for fremtidig ledelsesstruktur for UngiAarhus har indtil videre alene været med afsæt i at estimere en mulig forventet besparelse på ledelse i UngiAarhus. Modellerne er ikke et afsæt for endeligt valg af ledelsesstruktur for UngiAarhus. Beslutningen afventer det samlede arbejde med evaluering og analyse af Børn og Unge organisation.

Kultur og Borgerservice

- Forslag 2 vedr. Nye principper for opkrævning ved lån af kommunale lokaler ændres, så de mange input fra foreninger og aftenskoler til forslaget bliver inddraget i den konkrete udmøntning af besparelsen. Konkret model for gebyrer på lokalelån eller alternativt en reduktion af tilskud til aktiviteter skal derfor aftales i samarbejde den folkeoplysende voksenundervisning (aftenskoleområdet) og det frivillige folkeoplysende foreningsliv. Sparekravet på 650.000 kr. fordeles ligeligt mellem de to hovedområder indenfor folkeoplysningen.
- Forslag 4 vedr. permanent lukning af saunaer udenfor den offentlige åbningstid ændres så høringssvar der foreslår, at det bliver muligt at få adgang til sauna mod merbetaling, søges imødekommet. Kultur og Borgerservice undersøger, om det er muligt at tilbyde en betalingsordning til foreninger, som ønsker adgang til sauna, således at sparekravet fastholdes via brugerbetaling.
- I relation til forslag 9 om lukning af 6-10 mindre valgsteder foreslår forligsparterne, at beslutningen om natfintælling ved valg annulleres frem for at lukke valgsteder, således at besparelsen på afvikling af valg opretholdes.
- Forslag 16 vedr. administrative besparelser i Kultur og Borgerservice ved 8-årige politikker ændres, så det bliver tilpasset beslutningen i budgetforliget om mere struktur på arbejdet med politikker, planer og strategier. Besparelsen opretholdes, men den konkrete udmøntning sker med udgangspunkt i det oplæg, som Borgmesterens Afdeling jf. budgetforliget skal komme med efter drøftelser i Direktørgruppen inden udgangen af 2. kvartal. En forlængelse af politikernes varighed kan være et af grebene, men forligsparterne lægger vægt på, at denne beslutning træffes ud fra et

samlet oplæg, så sammenhængene på tværs sikres bedst muligt.

- Forligsparterne noterer sig tidligere beslutninger i budget 2021 om udvikling af Brobjerg Skolen. I forlængelse heraf ønsker forligsparterne en løsning for Bora Boras fremtidige placering.
- I relation til forslag 5 og 7 bevares Hasle Bibliotek. I høringssvarene er der peget på betydningen af Hasle Bibliotek som vigtigt mødested i området, og ikke mindst de aktiviteter, som skabes på biblioteket. Biblioteket spiller en stor rolle ift. børn og unge i området, både ift. boglige/sproglige kompetencer og demokratisk medborgerskab.

Forligsparterne anerkender også, at forudsætningen for at biblioteket fortsat kan spille denne rolle i området, er at udgifterne til at drive Hasle Bibliotek reduceres. Det er derfor nødvendigt at reducere i den bibliotekar-bemandede åbningstid på Hasle bibliotek med 2 dage, hvorved der spares 0,436 mio. kr., samtidig med, at kommunens magistratsafdelinger i fællesskab løfter opgaven med at være det lokale mødested, som bydelen efterspørger.

Den reducerede besparelse finansieres endvidere ved en at gennemføre en rammebesparelse på integration og udsatte bydele i Borgmesterens afdeling på 0,2 mio. kr., ligesom der spares 0,2 mio. kr. på Mødestedet. Der omprioriteres i den forbindelse 0,1 mio. kr. til indsatser i Tilst.

Forligsparterne ønsker endvidere, at magistratsafdelingerne der er til stede i området, undersøger mulighederne for at understøtte tilstedeværelse i bibliotekets åbningstid.

- Forligsparterne er enige om, at den konkrete udmøntning af besparelserne vedr. FO-klubber kræver en yderligere belysning. MKB fremlægger inden udgangen af 1. kvartal 2023 et forslag til forligskredsen om, hvordan besparelsen på området kan udmøntes på baggrund en nærmere analyse og med forventningen om, at der kan etableres tilbud i 9 lokalområder inden for en ramme på 6,5 mio. kr. Analysen skal bl.a. fokusere på hvor der er dobbeltfunktioner, afstand til andre lignende tilbud, dækning i oplandet. Den fremtidige model skal tage udgangspunkt i civilsamfundet (herunder foreninger, frivillige, selvejende institutioner etc. med kommunal armlængde), videreførelse af de stærkeste elementer fra de eksisterende klubber. Der anvendes 1,4 mio. kr. til en styrkelse af fritidspasset. Desuden anvendes 1 mio. kr. i 2023 til aktiviteter til målgruppen fra uforbrugte midler på sundhedsområdet (MSO/MBU). Sparekravet på 4 mio. kr. fastholdes, og finansieres af MKB's opsparing indtil den nye ordning sættes i værk.
- Forligsparterne ønsker at bevare initiativpuljen på 0,4 mio. kr. i stedet for at genoprette PUKK.

Social kapitalmåling

Der indregnes en besparelse på 200.000 kroner årligt, som fx kan udmøntes ved, at målingen af social kapital kun gennemføres hvert andet år. Forligsparterne ønsker dog ikke at lægge sig fast på den konkrete model, men anmoder om, at besparelsen udmøntes efter nærmere drøftelser i Direktørgruppen og FMU. I de to første år kommer besparelsen i de enkelte afdelinger, og kan eventuelt medgå til at reducere øvrige sparekrav, og herefter tilgår besparelsen til aktivitesråd på plejehjem.

Ejendomsområdet

Forligsparterne bemærker, at en mindre del af afdelingernes besparelser gennemføres på Ejendomsområdet. Der er samtidig i budgetforliget aftalt en samling af Ejendomsområdet, og indregnet en besparelse på 25 mio. kr. i 2024 stigende til 100 mio. kr. i 2027. Forligsparterne er indforståede med, at

besparelserne på Ejendomsområdet, medgår til at indfri afdelingernes sparekrav, og vurderer fortsat, at det er muligt herudover at finde besparelser på 100 mio. på Ejendomsområdet, når det er fuldt indfaset.

Forskydninger på anlæg

Det fremgår af budgetforliget, at den 10-årige anlægsplan skal forlænges med et år, så den løber fra 2024-2034. Det frigør de beløb, der ellers skulle finansiere anlæg i 2034.

Forligsparterne er enige om at gennemføre beslutningen om en et års forlængelse ved at strække alle de puljer, der er afsat til senere udmøntning over 11 år i stedet for 10 – altså en 10 % reduktion i det enkelte år. Konkret besluttede projekter fastholdes i det år, hvor de ligger i den nugældende investeringsplan, idet der under alle omstændigheder kommer til at ske løbende forskydninger i projekternes tidsmæssige placering.

Herudover har forligsparterne i budgetforliget besluttet at reducere anlæg med 15 mio. kr. årligt, som findes ved at reducere den buffer, der udmøntes hvert andet år. Endvidere udmøntes bufferen ikke i 2024.

Den reviderede investeringsplan 2024-2034 fremgår af bilag 1.

Ændringer i aftalen

Forligsparterne noterer, at ændringerne langt fra tilfredsstillende alle de bekymringer, der er rejst i høringssvarene. Det er imidlertid forligsparternes udgangspunkt, at gennemførelse af besparelserne som aftalt i budgetaftalen er en bunden opgave, og at der med de ændringer der nu indarbejdes, er fundet den bedst mulige balance.

Forligsparterne lægger vægt på, at rådmænd og magistratsafdelinger med udgangspunkt i det vedtagne sparekatalog har en vis frihed til at lave justeringer, hvis det viser sig hensigtsmæssigt i den videre implementeringsproces og ikke bryder med intentionerne i aftalen. Ved større justeringer inddrages forligskredsen efter rådmandens konkrete skøn.

Ændringer i denne aftale kræver enighed mellem forligsparterne.